

ТРОШКОВИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE

Укупни трошкови за заштиту животне средине у подручјима индустрије (B, C, D и E36) и специјализованих произвођача услуга за заштиту животне средине (E, области 37, 38 и 39), у 2017. години износе 85 570 000 КМ, што је за 22,7% више него у 2016. години. Од тога 49,2% или 42 071 000 КМ чине остварене инвестиције, а 50,8% или 43 499 000 КМ су текући трошкови за заштиту животне средине.

Посматрано по областима заштите животне средине, највећа издвајања у 2017. години биле же се у области заштите ваздуха, 46,8% и области управљања отпадом, 38,9% од укупних трошкова.

Укупно остварене инвестиције у 2017. години веће су за 54,8%, а текући трошкови за 2,2% у односу на претходну годину. Од укупно остварених инвестиција у заштиту животне средине 93,6% остварено је као инвестиција на крају производног процеса, а преосталих 6,4% чине инвестиције у интегрисане технологије. Од укупних текућих трошкова, 72,5% се односи на интерне текуће трошкове, док је 27,5% издвојено за услуге заштите животне средине, односно као екстерни текући трошак.

Саопштењем су обухваћена предузећа из подручја индустрије и специјализованих произвођача услуга за заштиту животне средине.

Подаци су добијени на основу Годишњег извјештаја о трошковима заштите животне средине (ТР-ЖС). Извјештај ТР-ЖС подноси предузећа чија је претежна дјелатност по Класификацији дјелатности КД БиХ 2010 разврстана у подручја: (B) Вађење руда и камена, (C) Прерађивачка индустрија, (D) Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и (E) Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине.

Трошкови за заштиту животне средине представљају финансијска средства која се издвајају у циљу спрјечавања, смањења или уклањања загађења или другог вида деградације животне средине. Укупни трошкови приказани у овом саопштењу укључују инвестиције и текуће трошкове за заштиту животне средине.

Инвестиције у заштиту животне средине представљају улагања у трајна добра (опрему, технологије, процесе, земљиште и сл.) намијењена за спрјечавање, смањење или уклањање загађења. Инвестиције се, према намјени, класификују у двије категорије: инвестиције у уклањање насталог загађења (на крају производног процеса) и инвестиције у смањење или спрјечавање настанка загађења током производње (инвестиције у интегрисане технологије).

Текући трошкови обухватају трошкове радне снаге, издатке за рад и одржавање опреме за заштиту животне средине (интерни текући трошкови) и плаћања другим субјектима за услуге заштите животне средине (екстерни текући трошкови).

Подаци о инвестицијама и текућим трошковима се прикупљају према областима животне средине, које су дефинисане европском статистичком Класификацијом активности заштите животне средине (Classification of environmental protection activities, CEPA). Области заштите животне средине су: заштита ваздуха и климе, управљање отпадним водама, управљање отпадом, заштита и санација тла, подземних и површинских вода, смањење буке и вибрација, заштита биодиверзитета и пејзажа, заштита од радијације, истраживање и развој и остало.

Total environmental protection expenditure in industries (sections B, C, D and E36) and the section of specialized producers of environmental protection services (E, divisions 37, 38 and 39) in 2017 amounted to 85,570,000 KM, which is 22.7% higher compared to 2016. Of total expenditure, 49.2% or 42,071,000 KM referred to investment expenditure, while 50.8% or 43,499,000 KM referred to current environmental protection expenditure.

By environmental protection class, the highest outlays in 2017 were allocated to protection of ambient air, with 46.8%, followed by waste management, with 38.9% of total environmental protection expenditure.

In 2017, total investment expenditure was 54.8% higher and current expenditure 2.2% higher compared to the previous year. Out of total environmental protection investment, 93.6% was invested at the end of production processes (end-of-pipe investment), whereas the remaining 6.4% referred to investment in integrated technologies (pollution prevention investment). Of total environmental expenditure, 72.5% was spent as internal current expenditure, whereas 27.5% was paid for environmental protection services as external current expenditure.

The release covers enterprises from industries and specialised producers of environmental protection services.

Data presented in this Release were obtained through the Annual report on environmental protection expenditure (TR-ŽS). The Report is submitted by enterprises whose main activity is registered in one of the following sections of the Classification of Economic Activities KD BiH 2010: (B) Mining and quarrying, (C) Manufacturing, (D) Electricity, gas, steam and air conditioning supply, and (E) Water supply, sewerage, waste management and environment remediation activities.

Environmental protection expenditure is defined as economic resources devoted to all activities aimed at prevention, reduction and elimination of pollution or any other degradation of the environment. Total environmental protection expenditure in this release includes environmental protection investment and current environmental protection expenditure.

Environmental protection investment includes any expenditure for fixed assets (equipment, technologies, processes, land, etc.) aimed at prevention, reduction or elimination of environmental pollution. Investment is, by its purpose, classified in two categories: investment aimed at reduction or elimination of already generated pollution (end-of-pipe investment) and investment in reduction or prevention of generation of pollution during the production process (investment in integrated technologies).

Current environmental protection expenditure includes labour costs, outlays for operation and maintenance of equipment used for environmental protection (in-house current expenditure), as well as payments to other entities for environmental protection services (external current expenditure).

Data on environmental protection investment and current expenditure are collected by environmental protection classes which are defined by the European statistical Classification of Environment Protection Activities (CEPA). Environment protection activities or classes are the following: protection of ambient air and climate, wastewater management, waste management, protection and remediation of soil, groundwater and surface water, noise and vibration abatement, protection of biodiversity and landscapes, protection against radiation, research and development, and other environmental protection activities.

1. ТРОШКОВИ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ¹⁾ ПО ОБЛАСТИМА СЕРА²⁾, 2017.
ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE¹⁾ BY CEPA²⁾ CLASSES, 2017

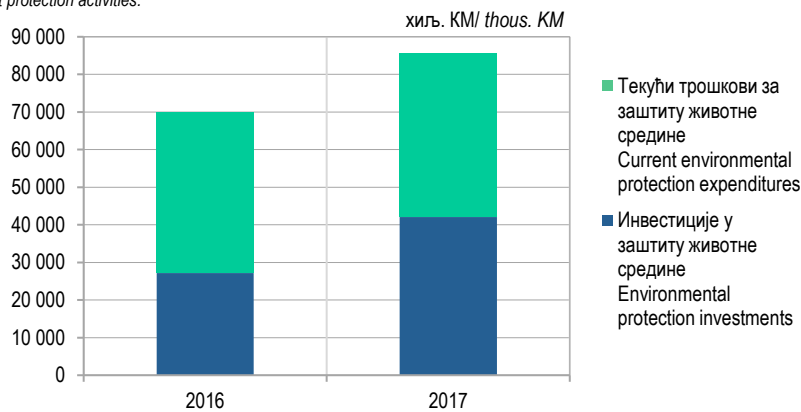
хиљ. КМ/ thous. KM

	Трошкови за заштиту животне средине - УКУПНО Environmental protection expenditures - TOTAL		Инвестиције у заштиту животне средине Environmental protection investments		Текући трошкови за заштиту животне средине Current environmental protection expenditures		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
УКУПНО	69 761	85 570	27 180	42 071	42 581	43 499	TOTAL
Заштита ваздуха и климе	23 983	40 014	22 785	39 323	1 198	691	Protection of ambient air and climate
Управљање отпадним водама	8 813	6 825	2 075	788	6 738	6 037	Wastewater management
Управљање отпадом	32 350	33 255	1 437	1 182	30 913	32 073	Waste management
Заштита и санација тла, подземних и површинских вода	1 706	2 231	762	633	944	1 598	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Смањење буке и вибрација	131	149	57	99	74	50	Noise and vibration abatement
Заштита биодиверзитета и пејзажа	435	478	64	46	371	432	Protection of biodiversity and landscapes
Остало ³⁾	2 343	2 618	-	-	2 343	2 618	Other ³⁾

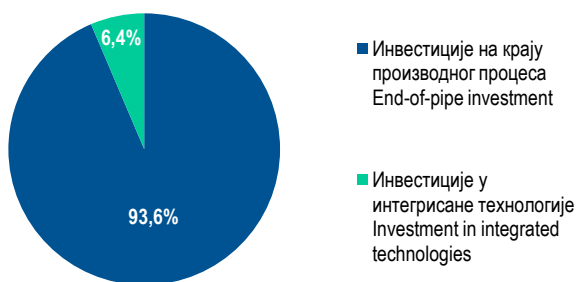
¹⁾ Обухваћена подручја КД БиХ 2010 В, С, Д и Е/Covering sections B, C, D and E of the KD BiH 2010.

²⁾ Европска статистичка Класификација активности заштите животне средине СЕРА/The (European standard statistical) Classification of Environmental Protection Activities, CEPA.

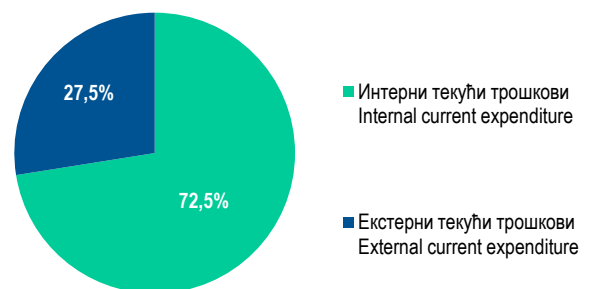
³⁾ Заштита од радијације; Истраживање и развој; Општа администрација, обуке и друге активности заштите животне средине/Protection against radiation; Research and development; General administration, training and other environment protection activities.

Графикон 1. Трошкови за заштиту животне средине у подручјима КД БиХ 2010 В, С, Д и Е
Graph 1. Expenditures in KD BiH 2010 sections B, C, D and E

Графикон 2. Структура инвестиција у заштиту животне средине, 2017.
Graph 2. Structure of environmental protection investments, 2017

Графикон 3. Структура текућих трошкова за заштиту животне средине, 2017.
Graph 3. Structure of current environmental protection expenditures, 2017

Знакови:
- нема појаве

Symbols:
- no occurrence

Саопштење припремила: Стана Копрановић
email: stana.kopranovic@rzs.rs.ba

Prepared by: Stana Kopranović
email: stana.kopranovic@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д - Тел. +387 51 332 700 – Владан Сибиновић, главни уредник – Излази годишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – Е-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d – Tel. +387 51 332 700 - Vladan Sibinović, Editor in chief – Annual periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – These data can be used provided the source is acknowledged